

Bartłomiej Stankowiak

Autoreferat

Moją działalność artystyczną ukształtowały nurty muzyczne, które interesowały mnie już w czasie edukacji szkolnej. Kierunki i style muzyczne, które wzbudzały moje szczególne zainteresowanie z biegiem czasu uformowały moją osobowość jako muzyka. Krąg tych zainteresowań jest dość szeroki, sięga od muzyki dawnej, poprzez współczesną aż po jazz i muzykę rozrywkową. Tak szerokie spektrum pozwoliło mi na poszukiwanie wspólnych elementów i paralel pomiędzy odległymi stylami w muzyce. Działalność artystyczna prowadzona na tak szerokim polu, sięgającym od działalności dyrygenckiej, poprzez śpiew chóralny, poprzez pianistykę jazzową i rozrywkową, akompaniament, po aranżację i realizację nagrań pozwoliła na zebranie znacznego bagażu doświadczeń, który mogłem wykorzystywać w pracy oraz umożliwiła uzyskanie pewnego dystansu dającego szerszą perspektywę w oglądzie i interpretacji dzieła muzycznego. W wielu przedsięwzięciach artystycznych poszczególne nurty moich zainteresowań przenikały się wzajemnie, dlatego też występowałem w najróżniejszych rolach artystycznych.

Moją drogę zawodową wytyczają bardzo odległe zdawałoby się style muzyczne. Każdy z nich jest jednak swoistym filarem, który pełni istotną rolę i ma dla mnie duże znaczenie. Dywersyfikacja pełnionych ról stała się tym rysem mojej drogi zawodowej, w którym dość wcześnie świadomie zacząłem poszukiwać własnej drogi do budowy syntetycznego spojrzenia dzieło muzyczne. Wiele pozornie odległych od siebie gatunków muzycznych przy bliższym spojrzeniu okazuje się mieć liczne elementy wspólne. Każdy z nich z drugiej strony wymaga ogromnej wiedzy specjalistycznej. Współpraca z artystami reprezentującymi różne estetyki nauczyła mnie szacunku do ich wiedzy i umiejętności oraz ostrożności w wyrażaniu krytycznej oceny. Poniżej scharakteryzuję podstawowe pola moich zainteresowań artystycznych.

1. Chóralistyka

Od wczesnych lat byłem aktywnym członkiem chórów szkolnych, zainteresowania te rozwijałem także w czasie studiów, a następnie pracując zawodowo. Muzyka chóralna, jako wypływająca z pierwotnej aktywności muzycznej, człowieka była mi zawsze szczególnie bliska. Pomimo, że ukończyłem średnią szkołę muzyczną na fortepianie, a także podjąłem studia niezwiązane bezpośrednio z chóralistyką, jako student Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu założyłem swój pierwszy zespół wokalny *Cantus Planus*, z którym wykonałem m. in. *Pasję wg św. Jana* Heinricha Schuetza. Renesansowa i barokowa muzyka wokalna stała się od tego czasu jednym z głównych nurtów moich zainteresowań.

Istotnym elementem kształtującym mój pogląd na rolę śpiewu chóralnego była praca z amatorskimi zespołami śpiewaczymi. Przez kilkanaście lat współpracowałem z Chórem Żeńskim *Sonantes* Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Z zespołem tym występowałem w Polsce i w wielu krajach europejskich, biorąc udział w festiwalach i konkursach. Żmudna droga prowadząca do przygotowania utworu muzycznego z zespołem złożonym z osób nieznających nut i nieposiadających przygotowania muzycznego nauczyła mnie szacunku do takiej pracy i docenienia jej wagi. Praca z chórem amatorskim wymusza także znakomite opanowanie partytury oraz jej analizę pod kątem trudności wykonawczych.

Przez wiele lat byłem dyrygentem chóru Instytutu Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze oraz Uniwersytetu Zielonogórskiego. Pracuję także z absolwentami tej uczelni, z którymi założyłem zespół wokalny *Vox humana*. W czerwcu 2006 chór ten brał udział w *Wałbrzyskich Spotkaniach Muzycznych*, wieńcząc swoim występem całoroczny cykl koncertów, w grudniu 2006 roku zdobył *Złote Pasma* (Golden Zone) w kategorii chórów mieszanych na *VII Międzynarodowym Festiwalu Kołęd Prague Christmas*, występując tam (pod moją nieobecność związaną z nagraniami płytowymi) pod kierownictwem mojego absolwenta, Krzysztofa Purzyckiego. W maju 2007 roku wspólnie z zespołem *Leyenda*, tworzonym przez Indian z plemienia Keczua, *Vox humana* wykonał *Missa Criolla* Ariela Ramireza. W 2008 roku zespół wystąpił wraz z orkiestrą *Accademia dell'Arcadia* na festiwalu *Gaude Mater* na Jasnej Górze. Podczas owego pobytu w Częstochowie nagrał również płytę z dziełami Amando Ivancic'a, z serii *Musica Claromontana*. Zespół *Vox Humana* brał także udział w kilku projektach wokально-instrumentalnych w ramach cyklu koncertów *Muzyka w dawnej Wielkopolsce*, koncertując pod kierunkiem m. in. Marka Toporowskiego, Hansa Schnorra oraz moim. W roku 2012 zespół wziął udział w *IX Królewskim Festiwalu Muzyki we Wschowie*, podczas którego wykonał *Glorię* Antoniego Vivaldiego pod kierownictwem Tadeusza Żmijewskiego, a w roku bieżącym w tym samym miejscu wykonał *Requiem* Wolfganga Amadeusza Mozarta.

Kolejnym zespołem wokalnym, z którym regularnie współpracuję i koncertuję jest Polski Chór Kameralny *Cantus Polonicus*. Jako dyrygent i akompaniator pracowałem także z Chórem Towarzystwa Śpiewaczego *Cantemus* w Zielonej Górze. Chóralistyka pozostaje mi bliska przez cały okres mojej aktywności zawodowej, zamierzam poświęcać się jej także w dalszej pracy zawodowej. W toku swojej kariery zawodowej miałem także okazję zetknąć się i współpracować z takimi dyrygentami jak Stefan Stuligrosz, Anna Szostak czy Jan Łukaszewski. Obserwacja ich metod pracy ze swoimi znakomitymi zespołami była dla mnie okazją do zdobycia cennych doświadczeń.

2. Muzyka dawna

Rozwijający się w Polsce coraz intensywniej w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia *nurt wykonawstwa historycznie poinformowanego* zainteresował mnie w sposób szczególny. Wraz z gronem przyjaciół, wśród których wymienić można późniejszych założycieli orkiestry *Arte dei Suonatori*, wspólnie tłumaczyliśmy książki, organizowaliśmy wyjazdy na koncerty, słuchaliśmy najnowszych nagrań. Te zainteresowania stały się po latach jednym z podstawowych kierunków mojej działalności artystycznej, ogniskując ją na wykonawstwie muzyki

dawnej. Jako dyrygent i pianista nie miałem łatwej drogi w tej dziedzinie, dlatego też droga do prowadzenia orkiestry barokowej była dosyć długa i polegała najpierw na działaniach organizacyjnych. Współpracowałem z orkiestrą *Arte dei Suonatori* i Cezarym Zychem przy organizacji koncertów z cyklu Muzyka dawna – Persona grata oraz festiwalu *Muzyka w Raju* w Paradyżu, będąc obecnym na wszystkich edycjach tej imprezy. Te festiwale były kolejną okazją do poznania wielu znakomitych muzyków i ich warsztatu pracy. Miałem także okazję wystąpić dwukrotnie z orkiestrą *Arte dei Suonatori* realizując partię *basso continuo*. W międzyczasie nawiązałem współpracę z barokową orkiestrą *Accademia dell Arcadia*, która skupiała swoją działalność na kulturze muzycznej XVIII-wiecznej Wielkopolski. Współpraca ta okazała się owocna dla obydwu stron. Przez wiele lat byłem głównym dyrygentem orkiestry, dokonując szeregu nagrań z cyklu *Musica Restituta* jako dyrygent (vol. 4, 5, 6, 8), na pozostałych płytach jako muzyk realizujący partię *basso continuo* i producent nagrań. Zespół zapraszany był do rejestracji muzykaliów jasnogórskich W cyklu *Musica claromontana* ukazały się trzy płyty CD pod moją dyrekcją. Na zaproszenie Ambasady RP w Tbilisi koncertowaliśmy w stolicy Gruzji. Orkiestra zrealizowała pod moja batutą cykl czterech płyt DVD dla japońskiej wytwórni *IMC Music Publisher* z dziełami europejskiego baroku. Zespół współpracował z wieloma dyrygentami gościnnymi. Orkiestra dokonała także nagrań dzieł zachowanych na klasztorze na Świętej Górze w Gostyniu.

3. Fortepian i akompaniament fortepianowy.

Jestem absolwentem Państwowego Liceum Muzycznego im. M. Karłowicza w Poznaniu w klasie fortepianu prof. Hanny Morawskiej. Instrument ten pozostał przez lata moim podstawowym narzędziem pracy jako muzyka. Dość wcześnie zaobserwowałem jednak, że bardziej niż występy solowe pociąga mnie praca zespołowa. Zapewne był to jeden z istotnych impulsów dla podjęcia studiów na innym kierunku. Pomimo iż nie zostałem zawodowym pianistą, zebrane w toku pracy zawodowej doświadczenia i umiejętności sprawiają, że do chwili obecnej jestem aktywnym akompaniatorem. Praca z solistami oraz muzykowanie kameralne dały mi wiele doświadczeń, które wykorzystać mogłem także jako dyrygent. Jednocześnie zyskane w toku edukacji w szkole muzycznej II stopnia umiejętności okazały się cenne w praktyce realizacji *basso continuo*. Fortepian pozostaje więc kolejnym ważnym czynnikiem spajającym moje zainteresowania muzyczne oraz podstawą dla ich twórczej realizacji. Poznanie szerokiej literatury fortepianowej zainspirowało mnie do poszukiwań właściwych dla epoki sposobów interpretacji dzieła muzycznego oraz rozbudziło zainteresowania muzyką współczesną.

4. Jazz i muzyka rozrywkowa

Jako młody człowiek interesowałem się w naturalny sposób także muzyką rozrywkową i jazzem. Najbardziej fascynującym elementem w tej muzyce była dla mnie improwizacja. Niestety ówczesne szkolnictwo nie oferowało możliwości edukacji w tym zakresie, dlatego też jedyną drogą było wspólne muzykowanie. Praktyczna nauka improwizacji dała bardzo dobre podstawy dla późniejszej pracy jako muzyka realizującego *basso continuo*. Sztuka ta wymaga zarówno biegłej znajomości harmonii, którą opanowałem w klasycznym szkolnictwie i rozwijałem na studiach, podstawowej biegłości pianistycznej, którą posiadałem jako absolwent klasy fortepianu poznańskiego liceum

Muzycznego im. M. Karłowicza oraz umiejętności improwizacji, którą opanowałem grając jazz. Improwizacja oparta na podstawie harmonicznego okazała się dla mnie także łącznikiem spinającym odległe zdawałoby się style muzyczne, jakimi są muzyka baroku i muzyka jazzowa. Takie podejście pozwala mi postrzegać muzykę dawną jako bliską współczesnej kulturze. Oprócz muzyki jazzowej podejmowałem też działania w innych stylistykach – wraz z lutnistą Henrykiem Kasperczakiem byłem członkiem formacji *Amaryllis*. Grupa ta wykonywała muzykę będącą syntezą muzyki dawnej i rocka progresywnego. Praktyczne doświadczenia zdobyte w zakresie muzyki rozrywkowej oraz moja działalność na polu chóralistyki sprawiły, iż powierzono mi realizację dwóch zadań z pogranicza muzyki rozrywkowej i chóralnej. Byłem trenerem wokalnym grupy Urszuli Dudziak podczas pierwszej edycji programu *Bitwa na Głosy*. Z zespołem tym trafiliśmy do finału. Osobowość znakomitej artystki jazzowej sprawiła, że grupa odznaczała się oryginalnymi wyborami repertuarowymi. Moja rola polegała na ścisłej współpracy z Urszulą Dudziak i przygotowywaniem zespołu do kolejnych występów. W drodze surowej selekcji prowadzonej podczas castingów w grupie tej znalazło się kilka osób będących absolwentami Instytutu Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego. Osoby te były w czasie studiów członkami chóru Instytutu, który miałem przyjemność prowadzić. Drugim znaczącym przedsięwzięciem łączącym moje zainteresowania muzyką chóralną oraz doświadczenia w zakresie muzyki rozrywkowej była powierzenie mi przygotowania i nagrania partii chóralnych polskiej ścieżki dźwiękowej do filmu *Happy feet - Tupot małych stóp 2*. Projekt ten zrealizowany został z Bogumiłą Tarasiewicz oraz grupą absolwentów i studentów Instytutu Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego.

5. Praca twórcza.

Zainteresowania improwizacją, formami muzycznymi a także muzyką współczesną w naturalny sposób prowadziły do podjęcia prób kompozytorskich. Działalność ta stanowi margines moich zainteresowań, jednak jest kolejnym elementem pozwalającym na zyskanie szerszego oglądu interpretowanego dzieła muzycznego. Aranżacją zajmuję się od wielu lat w sposób incydentalny, tworząc na bieżące potrzeby opracowania na zespoły wokalne czy dostosowując wykonywane partytury symfoniczne realizowane z szkolną orkiestrą symfoniczną do możliwości wykonawczych. W okresie współpracy z kwintetem jazzowym *Personel* tworzyłem kompozycje na potrzeby tego zespołu. Doświadczenia w tym zakresie znacznie ułatwiły mi późniejszą pracę w programie *Bitwa na Głosy* oraz realizację ścieżki dźwiękowej do filmu *Happy feet - Tupot małych stóp 2*. Zyskana tą drogą znajomość zasad instrumentacji, form muzycznych oraz harmonii okazała się także pomocna w pracy dyrygenta. Umiejętności te były szczególnie ważne podczas interpretacji niewykonywanych muzykaliów grodziskich zachowanych w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu w ramach cyklu *Musica restituta*, a więc także w mojej pracy habilitacyjnej.

6. Działalność pedagogiczna

Już w okresie studiów podjąłem pracę nauczyciela fortepianu w Państwowej Podstawowej Szkole Muzycznej im. H. Wieniawskiego w Poznaniu. Praca pedagogiczna do dnia dzisiejszego pozostaje istotnym elementem mojej działalności zawodowej.

Uczniowie moi wielokrotnie brali z sukcesami udział w konkursach szkolnych, krajowych i zagranicznych.

W roku 1997 podjąłem pracę w ówczesnym Instytucie Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze jako asystent. Do kształcenia studentów kierunku *Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* przykładam dużą wagę. Obserwując losy absolwentów Instytutu dostrzegam ich obecność w niemal wszystkich instytucjach kultury w regionie. Nauczanie akademickie ta tym kierunku spełnia zatem ważką rolę w upowszechnianiu kultury i edukacji muzycznej w społeczeństwie. Moi studenci podejmują pracę nauczycieli muzyki w szkołach ogólnokształcących, zakładają szkolne zespoły chóralskie, z którymi odnoszą sukcesy na przeglądach i konkursach oraz formują zespoły muzyczne. Zajęcia z przedmiotów *chór* i *dyrygowanie*, które prowadzę w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego, uważam za istotny czynnik kształtujący osobowość studenta. Z chórem Instytutu koncertowałem m. in. w Czechach, Niemczech, Holandii, Austrii i Włoszech.

Od roku 2010 prowadzę również orkiestrę symfoniczną Państwowej Szkoły Muzycznej im. M. Karłowicza w Zielonej Górze. Orkiestra ta współpracuje ze szkołą muzyczną we Frankfurcie nad Odrą. Uczniowie obydwu szkół tworzą Niemiecko-Polską Orkiestrę Młodzieżową. Wymiana międzynarodowa jest także ważnym aspektem dla ukształtowania osobowości młodych muzyków. Zespół jest jedną z niewielu ciągle działających orkiestr tego typu, obchodzi w bieżącym roku czterdziestolecie działalności. W ubiegłym roku występowałem z Orkiestrą w ramach *Burgerfest des Bundespraesident* w pałacu Prezydenta Niemiec Joachima Gaucka. Koncert transmitowany był przez niemiecką telewizję. Jako nauczyciel przedmiotu *orkiestra symfoniczna* zostałem zaproszony także przez Centrum Edukacji Artystycznej do opracowania nowych podstaw programowych dla przedmiotów *orkiestra szkolna* i *orkiestra symfoniczna*.

7. Dyrygentura

Naturalnym polem, na którym spotkać się mogły moje zainteresowania muzyczne była dyrygentura i prowadzenie zespołów. Pomimo, iż ukończyłem średnią szkołę muzyczną na fortepianie, wspomniane zainteresowania pracą zespołową i szerokim wachlarzem stylów muzycznych skłoniły mnie do podjęcia studiów dyrygentury symfonicznej. Wobec braku możliwości studiowania w tym okresie w Polsce muzyki dawnej, wybór ten wydawał mi się najbardziej naturalny i okazał się być niezwykle trafny. Studia pod kierunkiem profesora Renarda Czajkowskiego dały mi niezwykle duży bagaż doświadczeń. Nie traktowałem jednak dyrygentury jako ograniczającej się li tylko do muzyki symfonicznej. Zainteresowania chóralistyką i muzyką dawną sprawiły, że połączenie tych trzech filarów mojej pracy artystycznej zaowocowało działalnością skupioną w znacznej mierze na formach wokalnie-instrumentalnych, choć równolegle zajmowałem się także formami *a cappella*, jak i muzyką instrumentalną. Wieloletnia współpraca z barokową orkiestrą *Accademia dell Arcadia* była znakomitym polem dla rozwijania moich zainteresowań muzycznych i zaowocowała cyklem koncertów Muzyka w dawnej Wielkopolsce oraz zbiorem nagrań płytowych opisanych powyżej.

8. Praca habilitacyjna

Po kolejnych latach pracy artystycznej, w nawiązaniu do ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym (art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. Dz. U. nr 65, poz. 595), występuję z wnioskiem o nadanie tytułu doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki muzyczne, w dyscyplinie artystycznej dyrygentura, którego podstawę stanowi dzieło złożone z cyklu płyt z serii *Musica Restituta*, ze szczególnym uwzględnieniem vol. IV: *Missa in nativitate Domini*.

Próba połączenia wykonania artystycznego dzieła muzycznego z wiedzą historyczną dotyczącą jego funkcji i kontekstów pozamuzycznych legło u podstaw mojej pracy habilitacyjnej. Jako stały dyrygent orkiestry *Accademia dell Arcadia* miałem sposobność dokonać wielu prawykonania utworów XVIII-wiecznych kompozytorów działających w Wielkopolsce, a zwłaszcza w Grodzisku Wielkopolskim. Zachowane w Archiwum Archidiecezjalnym muzykalia po kapeli działającej w tamtejszym kościele farnym stanowią cenny zbiór, który został skatalogowany i opisany przez Danutę Idaszak. Kompozycje te nie były jednak wykonywane przez ostatnie dwa stulecia. Orkiestra *Accademia dell Arcadia* pod moim kierownictwem miała okazję wykonać i nagrać część tej spuścizny. Moją ambicją i celem było jednak odtworzenie nie tylko samych dzieł, ale i kontekstu, a jakim pierwotnie funkcjonowały. Dlatego też przygotowywane przez orkiestrę projekty obejmowały szerszy repertuar, przedstawiany w stosownym kontekście. Pierwszą płytą zarejestrowaną przeze mnie płytą była *Missa in Nativitate Domini*. Była to próba odtworzenia aury dźwiękowej staropolskiej mszy bożonarodzeniowej, obejmująca oprócz samego cyklu mszalnego możliwie wiele z pozostałych elementów, od nieartystycznego śpiewu ludu poprzez chorał gregoriański po kompozycje instrumentalne. Jako osnowa tej rekonstrukcji wykorzystana została *Missa ex D* przypisywana Antoniemu Fenglerowi, kopiście i organiście działającemu w XVIII stuleciu w Grodzisku Wielkopolskim. Utwór ten zachowany jest we wzmiankowanym zbiorze muzykaliów grodziskich. Pozostałymi kompozycjami wykorzystanymi na płycie są *Sinfonia in D* A[ntoniego] Haczewskiego i Offertorium pastoralne *Mikołaju wstawaj* Wojciecha Dankowskiego.

Płytę *Missa in nativitate Domini* otwiera kolęda Anioł pasterzom mówił, wprowadzając istotny w polskiej tradycji element wspólnego śpiewu. Pragnę podkreślić, że wykonanie tej kolędy w celowy sposób imituje nieartystyczny śpiew ludu, który uczestniczył w mszy świętej. Jest wysoce prawdopodobne, że w rzeczywistości śpiew ten dalece odbiegał od dzisiejszego kanonu piękna.

W dalszej części następuje wykonane bez przerwy *Introductio*, *Kyrie* i *Gloria* z *Missa ex D* Antoniego Fenglera. Obecność *Introductio* wskazuje na uroczysty charakter dzieła. W czasie tej części prawdopodobnie kapłan z koncelebrą wchodził do świątyni w procesji. *Kyrie* i *Gloria* wykonywane były bez przerwy. Szczegółowe omówienie poszczególnych części *Missa ex D* znajduje się w publikacji *Antoni Fengler – Missa ex D. Staropolskie theatrum caelestis*.

Sposób przedstawienia następujących po *Gloria Oratio* i *Epistolae* wynika z idei rekonstrukcji. Założeniem jej było odtworzenie wydarzeń z punktu widzenia chóru, dlatego też śpiew dobiegający od ołtarza musiał być znacznie cichszy. Śpiew ten także z

założenia nie ma charakteru artystycznego, ponieważ wykonywał go celebrans, a nie zawodowy muzyk.

Graduale nawiązuje do tradycji zastępowania niektórych zmiennych części mszy świętej przez utwory instrumentalne. Dla liturgicznej ważności celebracji istotne było wypowiedzenie przez kapłana części stałych. Akcja liturgiczna nie musiała przez cały czas pokrywać się z akcją muzyczną odbywającą się na chórze. Problematyka ta została szerzej omówiona w załączonej publikacji. Jako instrumentalne *Graduale* wykorzystana została pierwsza część Sinfonii in D A[ntoniego] Haczewskiego, utwór z racji swojego charakteru doskonale wpisujący się w celebrację jednego z najradośniejszych dni roku liturgicznego.

W dalszej części następują *Evangelium* zaczerpnięte z chorału gregoriańskiego i *Credo*, będące kolejnym ogniwem *Missa ex D* Antoniego Fenglera. Uwagę zwraca *Et incarnatus* z nietypową partią *obbligato* instrumentu dętego blaszanego, w tym wypadku powierzone rogowi naturalnemu.

Staropolski koloryt wprowadza ofertorium pastoralne *Mikołaju wstawaj* autorstwa Wojciecha Dankowskiego, który jako kompozytor cieszył się wówczas w Wielkopolsce sporym uznaniem, a jego dzieła zachowane są także w zbiorze muzykaliów grodziskich.

W dalszej części płyty kolejne części *Missa ex D* Antoniego Fenglera wplecione są w akcję liturgiczną mającą miejsce przy ołtarzu. W rekonstrukcji wykorzystane zostały również pozostałe części *Sinfonii in D* A[ntoniego] Haczewskiego (*Communio* oraz muzyka przy żłóbku).

Całość w zamierzeniu jest połączeniem muzyki artystycznej tworzonej z myślą o liturgii i znakomicie do niej dopasowanej oraz śpiewem chorałowym wykonywanym przez celebransa i śpiewem ludu. Z konieczności wynikającej z pojemności nośnika niektóre z tych elementów zostały jedynie zasygnalizowane. Przygotowanie projektu obejmującego tak wiele elementów okazało się zadaniem niosącym wiele trudności, dającym jednak równie wiele doświadczeń i inspiracji do dalszej pracy. Chęć krytycznego spojrzenia na wykonaną pracę, dotarcia do pierwotnych źródeł w celu rozwoju własnej wiedzy i osobowości artystycznej, zaowocowała publikacją *Antoni Fengler – Missa ex D. Staropolskie theatrum caelestis*, która znajduje się aktualnie w druku. W książce tej poddałem analizie porównawczej materiały przygotowane w celu wykonania utworu z rękopisem Antoniego Fenglera, starałem się także przedstawić tło historyczne, w jakim poruszał się kompozytor i słuchacze jego dzieła. Szczególny nacisk w analizie położyłem na bogaty zasób środków retorycznych, jakim dysponował Antoni Fengler pomimo dość prostego języka muzycznego, jakim się posługiwał. Publikacja ta była dla mnie impulsem do kształtowania własnego spojrzenia na dzieło muzyczne.

Seria *Musica restituta* to cykl nagrań CD przedstawiający życie muzyczne VIII-wiecznej Wielkopolski. Cykl składa się obecnie z 9 płyt. Jako dyrygent prowadziłem zespół także na płytach vol. V *Sarmatia triumphans*, vol. VI *Saska bombonierka* i vol. VIII *Les moissonneurs*.

Płyta vol. V jest próbą prezentacji muzyki, która towarzyszyła naszym przodkom w różnych okolicznościach i podzielona została sekcje poświęcone wojnie, życiu dworskiemu, kościołowi, teatrowi oraz życiu prywatnemu. Jako materiał muzyczny wykorzystane zostały zarówno utwory kompozytorów polskich (również z poprzednich epok), kompozycje anonimowe oraz znane wówczas w Polsce dzieła kompozytorów francuskich i niemieckich. Kolejna płyta, vol. VI w całości poświęcona została muzyce kapel saskich. Podróżujący między Drezniem a Warszawą dwór zatrzymywał się także w Wielkopolsce, a działające w Warszawie i Dreźnie kapele wymieniały się repertuarem. Kompozycje zarejestrowane na płycie obrazują szeroki wachlarz stylistyczny. Na płycie znalazły się dzieła reprezentujące styl włoski i francuski oraz zachowane w drezdeńskim archiwum utwory braci Graunów. Na płycie vol. VIII zarejestrowana została opera *Les moissonneurs* Egidio Duniego, która wykonywana była w Polsce. Teatr był popularną rozrywką w życiu przedrozbiorowej Rzeczypospolitej, a prezentowane dzieła były wyrazem obowiązującej mody lecz także nawiązywały treścią do sytuacji społecznej. Opera E. Duniego jest przykładem utworu o charakterystycznej dla oświeceniowych prądów dydaktycznej treści. Dzieła modnych wówczas kompozytorów zagranicznych miały prawdopodobnie wpływ na rodzimych autorów pierwszych polskich oper. Brałem także udział w nagraniu pozostałych płyt z serii *Musica restituta* jako muzyk realizujący *basso continuo* (vol. I, III) oraz producent nagrania (vol. II, VII, IX).

Seria *Musica restituta* przynosi rekonstrukcje utworów powstałych w XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej, jest także próbą odtworzenia życia muzycznego ówczesnej Wielkopolski. Na płytach z tej serii znajdziemy liczne prawykonania dokonane w nadziei przywrócenia tego wartościowego repertuaru życiu koncertowemu.

9. Dalsze plany zawodowe

Kontekst historyczny dzieła muzycznego jest zagadnieniem, które interesuje mnie w sposób szczególny. W dalszej swojej pracy zawodowej zamierzam rozwijać ten właśnie wątek w sposób szczególny. Zdając sobie sprawę, że próba odtworzenia dzieła muzycznego w jego pierwotnym kształcie jest postulatem niemożliwym, uważam, że podejmowanie prób dotarcia do świata minionego poprzez dzieło sztuki jest działaniem nie tylko zasadnym, rozwijającym stan wiedzy i nauki, ale i niosącym wiele cennych wartości humanistycznych.

